

Szczegółowe wytyczne do rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług w Gminie Cieszyn

Podstawy prawne

1. Ustawa podstawowa

a) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 685 z późn. zm.) zwana dalej ustawą VAT.

2. Ustawa centralizacyjna

a) ustawa z dnia 5 września 2016 r. o o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 280 z późn. zm.) zwana dalej ustawą centralizacyjną.

3. Zwolnienia z VAT

a) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie zwolnień od podatku od towarów i usług oraz warunków stosowania tych zwolnień (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1983 t.j. z późn. zm.),

4. Kasy fiskalne

a) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie kas rejestrujących (Dz. U. z 2021 r. poz. 1625),

b) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2021 r. poz. 2442).

5. Jednolity Plik Kontrolny

a) rozporządzenie Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 15 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji z zakresie podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1988 z późn. zm.),

b) rozporządzenie Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 565),

c) rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy, Polityki Regionalnej z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie niektórych podatników i płatników, w odniesieniu do których zadania są wykonywane przez naczelnika urzędu skarbowego innego niż właściwy miejscowo (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2456),

6. Przepisy w sprawie określenia proporcji współczynników stosowanych przy rozliczaniu podatku VAT.

Prewspółczynnik - wskaźnik proporcji zwany dalej PRE

- dotyczy wydatków wykorzystywanych do działalności gospodarczej jak również do działalności innej niż gospodarcza – ma zastosowanie, gdy wydatku nie da się bezpośrednio i wyłącznie przypisać, powiązać z działalnością gospodarczą,

- art 86 ust. 2a - ustawy o VAT,

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu określania zakresu wykorzystywania nabywanych towarów i usług do celów działalności

gospodarczej w przypadku niektórych podatników (Dz. U. z 2021 r. poz. 999).

Wskaźnik struktury sprzedaży zwany dalej WSS

- dotyczy wydatków wykorzystywanych do działalności gospodarczej, przy czym jednocześnie opodatkowanej stawkami VAT i jak i zwolnionej przedmiotowo z VAT,
- ma zastosowanie, gdy wydatku nie da się bezpośrednio i wyłącznie przypisać działalności opodatkowanej,
- art. 90 ustawy o VAT

7. Odpowiedzialność za niedochodzenie należności budżetowych (zwroty podatku VAT)

a) Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 289)

art. 5 ust 1 ustawy - nieustalenie należności JST i niedochodzenie należności nosi znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Działalność jednostek samorządu terytorialnego jako podatnik VAT

Organy władzy publicznej, w tym JST nie są traktowane jako podatnicy VAT w zakresie realizowanych zadań nałożonych na nie odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały powołane z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy VAT).

W zakresie zawartych umów cywilnoprawnych Gmina i jej jednostki budżetowe wykonują postanowienia umów i prowadzą działalność gospodarczą.

Działalność JST można podzielić na obszary:

- działalność publiczna obejmująca czynności niepodlegające VAT - pozostające poza regulacjami ustawy VAT,
- czynności podlegające opodatkowaniu VAT (objęte stawkami podatkowymi) oraz czynności zwolnione przedmiotowo z VAT (zw) – objęte zakresem ustawy o VAT.

Przykładowe czynności występujące w wyodrębnionych wyżej obszarach.

Poza zakresem ustawy VAT	Objęte zakresem ustawy VAT	
Realizacja zadań publicznych (w szczególności)	Publiczne zwolnione z VAT (w szczególności)	Podlegające VAT w sferze cywilnoprawnej (w szczególności)
pobór podatków i opłat lokalnych opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi opłaty publicznoprawne: za udostępnienie materiałów z państwowego zasobu geodezyjnego, opłaty pobierane w USC, opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, opłata adiacencka, za trwałą zarząd, planistyczna, za wycinkę drzew, opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania, działalność w zakresie edukacji,		usługi wynajmu, dzierżawy nieruchomości, powierzchni reklamowej, lokali, powierzchni na dachach pod stacje telefonii komórkowej itp. Dostawa/ sprzedaż towarów działek, mieszkań, sprzętów używanych, ustanowienie wieczystego użytkowania, usługi rezerwacji, usługi noclegowe, sprzedaż biletów wstępu na imprezy do obiektów sportowych sprzedaż posiłków obciążanie najemców kosztami mediów – refakturowanie,

przedszkoli, obroty wewnętrzne pomiędzy jednostkami budżetowymi tej samej gminy*		usługi cmentarne, itd.
---	--	------------------------

W zakresie prowadzonej działalności występują czynności pomiędzy jednostkami budżetowymi i JST, których rozliczenie wzajemne przedstawia poniższa tabelka.

Rozliczenia wzajemne w JST i pomiędzy JST

(JST – jednostka samorządu terytorialnego gmina, powiat, województwo)

Rodzaj czynności	Rozliczanie VAT	Dokumentowanie
świadczenie czynności pomiędzy Gminą Cieszyn i jej jednostkami budżetowymi	nie podlega opodatkowaniu VAT, obroty wewnętrzne	nota księgową
świadczenie czynności pomiędzy jednostkami budżetowymi Gminy Cieszyn	nie podlega opodatkowaniu VAT, obroty wewnętrzne	nota księgową
świadczenie pomiędzy jednostkami budżetowymi różnych gmin	rozliczenie VAT na warunkach ogólnych – podlega opodatkowaniu	faktura wystawiana na inną gminę według wskazania
świadczenie pomiędzy jednostkami budżetowymi naszej gminy, a jednostkami budżetowymi powiatów, województw i państwowymi jednostkami budżetowymi	rozliczenie VAT na warunkach ogólnych – podlega opodatkowaniu	faktura wystawiana na inną JST lub według wskazania

Sprawdzanie faktur zakupu

Sprawdzanie faktur zakupu – dokumentu uprawniającego do odliczenia VAT naliczonego od podatku VAT należnego,

na co należy zwrócić szczególną uwagę, aby można uznać, że podatnik ma prawo do odliczenia udokumentowanego na fakturze podatku VAT naliczonego (zastrzeżenia zawarte w **art. 88 ust. 3a** ustawy o VAT.)

Odpowiedzialność za nieprawidłowe odliczenie jest po stronie odbiorcy, który dokonał odliczenia.

	Elementy na fakturze, w których stwierdzone nieprawidłowości pozbawiają nabywcę prawa do odliczenia VAT	Uwagi
1	wystawca faktury to podmiot istniejący	ryzyko fałszywych faktur
2	zdefiniowane dane dostawcy i nabywcy, a w szczególności nazwa i numer NIP	błędne dane nabywcy koryguje się notą korygującą wystawioną przez nabywcę, dostawca koryguje dane tylko fakturą korygującą
3	status podatnika (czy dostawca jest czynnym podatnikiem VAT)	konieczność weryfikacji statusu podatnika VAT, faktura wystawiona przez podatnika, który w dniu wystawienia faktury jest wyrejestrowany z podatku VAT (status

		nieczynny) albo zawiesił działalność lub zlikwidował nie daje prawa do odliczenia VAT Sprawdzenie statusu podatnika jest możliwe na stronach Ministerstwa Finansów w Portalu Podatkowym http://www.podatki.gov.pl/ wykaz podatników VAT tzw: „Biała lista podatników vat”
4	udokumentowane czynności zostały dokonane i odpowiadają umowie, zamówieniu	ryzyko faktur pustych
5	stawka VAT ustalona dla udokumentowanych czynności	np.: błędnie wskazano stawkę VAT 23% zamiast 8%. Określono stawkę VAT dla czynności niepodlegających VAT lub zwolnionych z VAT.
6	podsumowanie na fakturze - obliczona kwota VAT dla poszczególnych stawek VAT, w szczególności w zestawieniu zbiorczym na dole faktury	sprawdzić pod kątem formalno-rachunkowym
7	nazwa przedmiotu opodatkowania (zakupionych towarów lub usług) zgodna z zawartą umową lub zamówieniem	sprawdzenie treści faktury z zawartą umową
8	data wpływu	odnotowanie na fakturze datę wpływu, która determinuje moment odliczenia VAT ogólnie ujmując, warunkiem odliczenia podatku naliczonego jest <u>powstanie po stronie sprzedawcy obowiązku podatkowego</u> od danej czynności oraz <u>posiadanie przez nabywcę faktury dokumentującej zakup</u>
9	powiązanie zakupu z czynnościami opodatkowanymi	bezpośrednio - 100% odliczenia lub pośrednio odliczenie z zastosowaniem wskaźników proporcji

Odliczenie podatku VAT naliczonego

Prawo do odliczenia podatku VAT naliczonego określa art. 86 ustawy o VAT.

Co do zasady prawo do odliczenia czyli zmniejszenia kwoty podatku VAT należnego i kwotę podatku VAT naliczonego powstaje z chwilą gdy u dostawcy powstał obowiązek podatkowy – art 86 ust. 10 ustawy o VAT. Szczegółowe uregulowania zostały ujęte w ust. 10b - 19b niniejszego artykułu.

Odliczenie podatku VAT naliczonego możemy dokonać w miesiącu, w którym nabyliśmy prawo do odliczenia lub w deklaracji podatkowej za jeden z trzech kolejnych okresów rozliczeniowych – art 86 ust. 11 ustawy o VAT.

Szczególne zasady odliczania VAT naliczonego:

- dotyczą faktur z dopiskiem „Metoda kasowa” występują wtedy, gdy nabywca towaru (usługi) ma status małego podatnika rozliczającego VAT metodą kasową (na podstawie art. 86 ust. 10e ustawy o VAT - prawo do odliczenia powstaje nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym podatnik dokonał zapłaty za towary czy usługi),
- dotyczą faktur RR dla rolników ryczałtowych, wystawianych przez nabywcę i oznaczonych

„Faktura VAT RR” - mamy prawo odliczyć, ale w określonych warunkach, które zostały ujęte w art. 115, 116 ustawy o VAT.

Co do zasady zgodnie z zapisami ustawy o rachunkowości i kodeksu cywilnego faktury, aby mogły zostać uznane jako prawidłowe dokumenty księgowe powinny być podpisane. Ustawa o VAT dopuszcza brak podpisu wystawcy i nabywcy – taka praktyka nie jest polecana dla zachowania porządku prawnego powinno się wymagać podpisów na fakturze.

Zalecany sposób opisu faktur zakupowych

Alokacja / przypisanie do poszczególnych rodzajów działalności	Opis na fakturze (przyjęte skróty)	Przykład
Brak możliwości przypisania do działalności objętej VAT i do działalności gospodarczej zwolnionej - działalności poza ustawą o VAT	NP/ lub nie nanosić adnotacji, jednak wpisanie NP potwierdza że faktura zakup była analizowana pod kątem VAT	zakup kwitariusz do opłaty za zajęcie pasa drogowego, kwitariusz do Referatu Podatków, kreda, materiały dla nauczycieli, środki czystości wykorzystywane do sprzątnięcia mieszkań pensjonariuszy
do działalności gospodarczej opodatkowanej i zwolnionej, oraz do działalności poza ustawą o VAT – nie ma możliwości bezpośredniej alokacji	PRE/WSS	energia elektryczna budynek Ratusza – jeden licznik, opłata za internet np. w MZD lub UM
do działalności gospodarczej opodatkowanej i zwolnionej – nie ma możliwości bezpośredniej alokacji	WSS	
można bezpośrednio przypisać wyłącznie działalności gospodarczej opodatkowanej stawkami	100%	refakturowanie mediów , osobny licznik, remont pomieszczeń wynajmowanych, zakup programu do fakturowania,
samochody i części zamienne do samochodów lub paliwo, jeżeli wykorzystywane do działalności podlegającej i niepodlegającej VAT	50 % PRE/WSS	powinno podlegać analizie

Zaleca się, aby opis faktur zakupu, poza adnotacją dot. sposobu alokacji kosztów czyli przypisania ich do poszczególnego rodz. dział. (PRE,WSS, NP, PRE/WS, 100%), zawierał adnotację dot. zastosowanych typów dokumentów (np. MK, WEW, VAT RR) zgodnie z § 11 pkt 8 Rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 15 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji z zakresu podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1988 z późn.zm.).

Zaleca się, aby opis faktur sprzedaży zawierał adnotację dot. oznaczeń:

- kodami GTU od GTU-01 do GTU-13 zgodnie z § 10 pkt 3 ww. rozporządzenia,
- typami dowodów sprzedaży (RO, WEW, FP) zgodnie z § 10 pkt 5 ww. rozporządzenia,
- szczegółowych procedur § 10 pkt 4 ww. rozporządzenia.

Burmistrz Miasta

Gabriela Staszek
(2)